

ACTIVITATEA DESFĂȘURATĂ DE PARTIDUL COMUNIST ROMÂN PENTRU MOBILIZAREA MASELOR ȚĂRĂNEȘTI LA LUPTA ANTIFASCISTĂ, 1934—1940

de **LUCHIAN DEACONU**,
directorul Muzeului Olteniei, Craiova

Deceniul 1934-1944 — unul dintre cele mai complexe și frământate intervale din istoria politică a țării, marcate de prezența amenințătoare a suvoielui turbure și impus al curentelor fasciste, dictatoriale și de cel mai pustiitor flagel din istoria omenirii care a cuprins România — a pus în fața a tot ce era lucid și sănătos în țara noastră, a tuturor forțelor cărora le erau scumpe interesele vitale ale poporului român, ca cerință imediată scoaterea țării din acest adevărat vârtej al prăbușirii. Forța politică cea mai activă, mai hotărâtă și mai energică a luptei antifasciste, stegarul care a concentrat toate elementele rezistenței naționale, patriotice, a fost Partidul Comunist Român. Partidul comunist și-a asumat în deplină cunoștință de cauză și cu responsabilitate această sarcină general națională cu care era confruntată întreaga societate românească. La chemarea și sub conducerea Partidului Comunist Român, a celorlalte forțe democratice, masele țărănești au înțeles gravitatea pericolului fascist și a revizionismului, și-au înțeles responsabilitatea națională ce le revenea, militând consecvent pentru apărarea democrației, independenței și integrității țării*.

Concepția strategică a celei mai înaintate forțe politice a societății românești, Partidul Comunist Român — în etapa cuprinsă între puternicele lupte proletare din ianuarie-februarie 1933 și instalarea la cîrma statului a guvernului militar-legionar — evidențiază spiritul creator, analiza profundă, consecvența, receptivitatea la nou, fermitatea principală și elasticitatea tactică, dîrzenia și spiritul de sacrificiu, atribute care au dat partidului comuniștilor clarviziunea și forța organizării și conducerii luptei antifasciste a poporului român. Este perioada cînd partidul comuniștilor români, învățînd din experiența proprie, ca și din cea a altor partide comuniste și muncitorești, a pus la baza întregii sale activități îmbinarea armonioasă a intereselor generale ale clasei muncitoare unite cu dezideratele maselor largi populare, apropiindu-și, treptat, partidele și

---

* *Alianța clasei muncitoare cu țărănimia în România*, Edit. Politică, București, 1969; Titu Georgescu, Gheorghe Ioniță, *Activitatea Partidului Comunist din România pentru atragerea țărănimii muncitoare, 1934—1938*, în „Analele I.S.I.S.P.”, 1963; Gheorghe Ioniță, *P.C.R. și masele populare*, Edit. Științifică, București, 1971; Traian Udrea, *Poziția Partidului Comunist Român față de problema agrară, 1921—1945*, în „Revista de istorie”, tom. XXVII, nr. 1, 1974; Florea Nedelcu, *Concepția tactică și experiența de luptă a P.C.R. în fruntea forțelor antifasciste în perioada 1933—1935*, în *În slujba cercetării marxist-leniniste a istoriei P.C.R.*, București, 1971.

forțele social-politice nefasciste în lupta pentru bararea drumului fascismului și apărarea integrității țării. Începuturile acestui proces s-au manifestat pregnant în timpul acțiunilor din anii crizei economice și, îndeosebi, al eroicelor bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933, care ocupă un loc important în lupta pentru făurirea unității de acțiune a clasei muncitoare, pentru încheierea unui Front patriotic național, pentru ca încununarea supremă a concepției tactice a comuniștilor cu privire la frontul larg popular să fie dată de revoluția de eliberare socială și națională antifascistă și antiimperialistă a poporului român.

Desfășurarea evenimentelor demonstrează cu prisosință că partidul comunist și-a asumat rolul de conducător și organizator al luptei împotriva fascismului, rol ce nu putea fi îndeplinit, așa cum reiese din documentele epocii, decît prin acțiunea unită, perseverentă a întregului proletariat. „O muncitorime ruptă în bucăți nu poate fi decît slabă, neputincioasă, inactivă — scria Lucrețiu Pătrășcanu la începutul anului 1936 —. Înfăptuirea Frontului Unic Muncitoresc, pe baza unui program de revendicări politice și economice imediate, posibil și realizabil, cu toate divergențele doctrinare tactice, iată ce se cere social-democrației ca o primă condiție a realei ei dorinți de a înfăptui Frontul democratic popular. Fără făurirea Frontului Unic Muncitoresc, Frontul democratic va purta de la început în el semnul slăbiciunii și al neputinței“¹.

Intercondiționarea directă între făurirea Frontului unic și realizarea Frontului popular a fost confirmată întocmai, succesele obținute în coalizarea forțelor democratice urmînd, în linii esențiale, pe cele înregistrate pe drumul încheierii unității de acțiune a proletariatului.

Concluziile desprinse din analiza atentă a realităților social-politice, din stabilirea obiectivului principal al luptei revoluționare au avut urmări și în ceea ce privește poziția față de aliații clasei muncitoare, față de aliatul principal, țărănimea, care constituia 79,90% din populația țării, importantă forță socială cu implicații profunde în viața economică și social-politică, „cel de-al doilea factor social principal, cea de a doua forță dinamică de bază în cuprinsul societății românești“, după cum aprecia Lucrețiu Pătrășcanu².

Partidul a intuit în mod clar că țărănimea muncitoare reprezenta o forță socială de masă interesată în transformarea radicală a societății, iar apropierea de proletariat și acțiunea sub conducerea acestuia era singura alternativă pentru înfăptuirea revendicărilor sale. Pe măsură ce fascismul și revizionismul au amenințat tot mai mult masele populare cu restrîngerea libertăților democratice, precum și integritatea țării, partidul comunist a extins aria alianței muncitorești-țărănești, dîndu-i un pronunțat caracter politic și subordonînd-o obiectivului făuririi unui front larg al forțelor democratice. În cadrul mișcării antifasciste, mișcare „progresistă și în esență revoluționară“³, alianța muncitorimii cu țărănimea urma să alcătuiască temelia largă, de masă, a forțelor ce luptau pentru împiedicarea înnăbușirii națiunii sub presiunile agresive ale statelor fasciste și ale grupărilor extremiste din țară.

¹ „Manifest“, Iași, an. III, nr. 1, din 25 ianuarie 1936, p. 1.

² Lucrețiu Pătrășcanu, *Probleme de bază ale istoriei României*, ediția a III-a, Edit. de Stat, București, f. a., p. 301.

De la aceste cerințe obiective au pornit comuniștii în acțiunea de lărgire a sferei alianței muncitorești-țărănești, lărgire progresivă atestată de documentele elaborate în anii 1934—1940. Linia politică-strategică și tactică a partidului comunist cu privire la aliații permanenți și temporari ai proletariatului reflectă îmbunătățirea continuă și diversificarea căilor prin care comuniștii s-au apropiat de țărănime, au militat pentru atragerea și organizarea ei în lupta națională antifascistă. Ea dezvăluie analiza atentă a realităților social-politice ale satului, importanțele corecturi ce se aduc orientării tactice a partidului cu privire la masele țărănești, maleabilitatea, receptivitatea sporită față de revendicările specifice țărănești și față de deplasările spre stînga ale unor grupări și fracțiuni politice cu influență în lumea satelor.

Încă de la începutul perioadei, partidul considera cotitura hotărîtă a comuniștilor spre țărănimea muncitoare drept una din sarcinile esențiale ale momentului.

Concepînd lupta antifascistă ca o luptă politică de masă, avînd ca obiective esențiale apărarea democrației, independenței și integrității țării, partidul comunist a inclus în sistemul de alianțe al Frontului popular antifascist întreaga țărănime română, urmărind sistematic creșterea rolului său în organizarea și conducerea maselor țărănești.

Străbătînd un proces continuu de clarificare, debarasîndu-se de tezele care nu-i aparțineau, partidul și-a extins tot mai mult influența în viața politică a țării, manifestîndu-se ca un organism viu, puternic ancorat în realitățile românești, ca forță principală a luptei împotriva pericolului fascisto-revizionist.

Problema apropierii și influențării maselor țărănești a fost definită de documentele partidului ca o acțiune de mare importanță în cadrul procesului revoluționar, alianța clasei muncitoare cu țărănimea impunîndu-se ca o chestiune concretă, de cunoaștere a realităților satului, de stabilire a unor programe care să mobilizeze țărănimea la luptă alături de proletariat. *Directivele C.C. al P.C.R. din 1934, privind munca în rîndurile țărănimii muncitoare*, precizau că de capacitatea comuniștilor „de a realiza în practică, și nu în vorbă, alianța de luptă a proletariatului și țărănimii depind azi nu numai viața milioanelor de țărani nevoiași, dar și ritmul revoluție însăși”⁴, iar manifestul *Pentru alianța revoluționară de luptă a țărănimii și proletariatului în contra foametei* considera acțiunea unită a muncitorilor și țăranilor drept „singura cale care să scape poporul muncitor de foamete, exploatare și asuprire”⁵.

Capacitatea maselor largi țărănești în Frontul popular antifascist s-a impus ca unul din comandamentele fundamentale ale luptei pentru apărarea poporului român. Această cerință se detașează pregnant din documentele partidului, perioada anilor 1934—1937 marcînd o curbă ascendentă în stabilirea liniei tactice față de țărănime, în activitatea de mobilizare a maselor țărănești la lupta împotriva fascismului, pentru apărarea independenței și integrității țării. Pornind de la aceste cerințe, Plenara C.C. al P.C.R. din februarie 1935 a stabilit un plan de măsuri a cărui aplicare trebuia să determine o cotitură în munca desfășurată de partid

³ „Scînteia”, an. III, nr. 9, din 1—15 iunie 1933.

⁴ Arh. I.S.I.S.P., cota A — XIX-XXIII, inv. 812.

⁵ Ibidem.

la sate. Întărirea activului de partid la țară, elaborarea unor programe care să cuprindă cerințele majore imediate ale țărănimii, organizarea sindicală a muncitorilor agricoli și forestieri, dezvoltarea propagandei printre săteni, atragerea lor în lupta antifascistă, stabilirea de legături cu membrii Partidului Național Țărănesc și ai altor organizații burgheze, „pe baza luptei pentru cerințele imediate ale țărănimii”, arătau că partidul „extinsese sfera alianței muncitorești-țărănești corespunzător sarcinilor luptei contra fascismului, apărării integrității și independenței țării, la toate categoriile sociale țărănești⁶. Fixarea maselor țărănești, indiferent de apartenența la un partid politic sau altul, în cadrul coaliției de forțe antifasciste a fost o cușerire teoretică esențială, cu implicații directe în activitatea practică revoluționară a partidului. „Uniți cu toții, fie că sînt național-țărăniști, sau liberali, sau ce-o fi... Uniți ca unul, trebuie să facă un singur front cu muncitorii de la orașe contra boierilor și contra fabricanților, contra planurilor celor ce vin cu idei fasciste, dușmani ai poporului”⁷, era linia tactică stabilită de partid în 1935.

Rezoluția din ianuarie 1936 și plenara din același an au acordat, de asemenea, un loc deosebit țărănimii în sistemul de alianțe în vederea luptei antifasciste. Criteriul de bază al aprecierii locului organizațiilor politice, profesionale, culturale, cu influență în rîndul populației rurale, a fost acela al voinței lor de a participa la lupta pentru apărarea și dezvoltarea democrației, independenței și integrității țării. Au fost abandonate aprecierile globale, nerealiste la adresa partidelor burghezo-democratice cu influență în rîndurile maselor țărănești, precizîndu-se că ele puteau deveni în mod obiectiv „piedici în calea fascismului și războiului”⁸.

Revendicările general-democratice, incluse în capitolul *Pentru agricultori și țărani* al proiectului de Platformă comună propus de partidul comunist în vederea luptei împotriva fascismului, răspundeau cerințelor imediate ale mării majorități a țărănimii. Precizîndu-se poziția față de revendicările maselor țărănești, partidul s-a pronunțat pentru „exproprierea imediată a pămînturilor moșierești, mănăstirești și regale... și împrăștierea țărănilor fără pămînt sau cu pămînt puțin, indiferent de naționalitate”⁹, pentru satisfacerea cerințelor, specifice locale, economice, politice, culturale, pentru realizarea acțiunii unite antifasciste cu toate acele partide și organizații locale, culturale, care aveau în spatele lor mase largi țărănești¹⁰.

În condițiile evoluției politice a țării spre dictatura regală, partidul și-a orientat în continuare atacul principal împotriva Gărzii de fier, „mecanism de crimă și prăpăd gata să se dezlănțuie contra oricărei mișcări de revendicare muncitorească și țărănească, gata să-și taie drumul spre putere prin orice mijloace”¹¹. Necesitatea acțiunii unite, comune a tuturor organizațiilor muncitorești, democratice și patriotice, a realizării frontului unic proletar de luptă în jurul căruia trebuia să se concentreze toate clasele și păturile sociale a continuat să fie obiectivul principal al

⁶ Ibidem, cota A. b. — XIX — 2, inv. 141.

⁷ „Noi vrem pămînt”, an. II, nr. 4, din iulie 1935.

⁸ Arh. I.S.I.S.P., cota A. b. — XX — 1, inv. 954.

⁹ Ibidem, cota A. b. — XX — 3, inv. 956.

¹⁰ Ibidem, cota A. b. — XX — 1, inv. 954.

¹¹ „Scinteia”, an. VIII, nr. 4 din 15 februarie 1938.

tacticii partidului și în anii 1938—1940. Acum, aprecia Lucrețiu Pătrășcanu, țărănimea „în toate părțile ei componente“ era un aliat important al clasei muncitoare în lupta antifascistă, pentru apărarea granițelor țării, pentru independență și reforme democratice. Articolul *Democrația și țărănimea*, publicat în „Scînteia“ din 28 februarie 1938¹², preciza că „pentru a cuceri pămînt țărănimea trebuie să lupte alături de muncitorime pentru zdrobirea fascismului. Și, invers, dacă partidele democratice vor ca milioanele de țărani să fie gata să-și dea viața pentru democrație ele trebuie să sprijine lupta țărănimii pentru nevoile ei“. Înțelegerea faptului că realizarea alianței indisolubile dintre masele țărănești și democrație nu era posibilă fără rezolvarea problemelor cu care se confrunta țărănimea a fost cheia importanților pași înregistrați pe linia făuririi alianței muncitorești-țărănești¹³. „În faza actuală a luptei pe care muncitorimea, în frunte cu partidul comunist, o duce — preciza «Lupta de clasă» din decembrie 1939 — ...țărănimea, în ansamblul ei, apare ca un aliat prețios al muncitorimii“, partidul avînd datoria să militeze pe toate căile pentru mobilizarea întregii populații a satelor la lupta împotriva fascismului, pentru apărarea integrității și suveranității naționale a țării.

Experiența anilor 1934—1940 a arătat că realizarea alianței muncitorești-țărănești a fost un proces complex, de durată, că în acest proces comuniștii au dat dovadă de inventivitate, au folosit o gamă variată de mijloace pentru a aduce la cunoștința maselor țărănești programul de revendicări al partidului, pentru mobilizarea, organizarea și conducerea efectivă a acțiunilor revoluționare ale țărănimii¹⁴.

Munca desfășurată de partid la sate a fost favorizată de numeroasele acțiuni de luptă ale țărănimii, de crearea Frontului Plugarilor, expresie a procesului de radicalizare a maselor țărănești, de existența unui număr mare de muncitori industriali care locuiau la sate, de creșterea influenței mișcării revoluționare asupra țărănimii prin celulele comuniste și organizațiile legale de masă conduse de partid care au activat în numeroase comune¹⁵. Apărător consecvent al intereselor fundamentale ale întregului popor, Partidul Comunist Român s-a declarat a fi gata „de a apăra ori cuceri cel mai mic, cel mai util drept democratic al maselor, de a nu ceda nici o palmă de teren democratic față de ofensiva fascistă, de a cuceri, brazdă cu brazdă, ogorul nou, lărgit, al libertăților democratice răpite. Noi, comuniștii — preciza un manifest al vremii —, sîntem gata să apărăm cu arma în mînă independența României dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist“¹⁶.

Sintetizînd magistral rolul și locul luptelor maselor țărănești, forță revoluționară progresistă a societății noastre, în această complexă și frământată perioadă de luptă antifascistă, pentru apărarea integrității și suveranității naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat, în *Expunerea la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănime*, că: „Mobilizată de partid și în strînsă alianță cu clasa

¹² Ibidem, nr. 5, din 28 februarie 1938.

¹³ Ibidem; „Scînteia“, din 5 august, publică articolul: *Ce promite și ce dă guvernul țărănimii*.

¹⁴ Arh. I.S.I.S.P., cota A. — XIX — 23, inv. 812.

¹⁵ *Alianța clasei muncitoare cu țărănimea în România*, p. 206—211.

¹⁶ Arh. I.S.I.S.P., cota A — XIX — 23, inv. 812.

muncitoare, țărănimea a luat parte la toate marile acțiuni politice organizate de Partidul Comunist Român în perioada dintre cele două războaie și îndeosebi în anii premergători celui de-al doilea război mondial, împotriva fascismului și războiului, pentru apărarea libertăților democratice și a integrității țării. Țărănimea și-a adus contribuția activă la lupta antifascistă, condusă și organizată de partid, la marile acțiuni desfășurate de poporul nostru împotriva războiului antisovietic și pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste¹⁷.

**L'ACTIVITÉ DÉPLOYÉE PAR LE PARTI COMMUNISTE
ROUMAIN POUR LA MOBILISATION DES MASSES
PAYSANNES DANS LA LUTTE ANTIFASCISTE,
1934—1940**

R é s u m é

L'auteur analyse, à base des principaux documents élaborés par le Parti Communiste Roumain entre 1934—1940, l'activité déployée en vue de mobiliser les masses paysannes, la principale force sociale de la société roumaine, dans la lutte contre le fascisme, pour la défense de l'intégrité et de la souveraineté du pays. On met en évidence les constantes préoccupations du Parti Communiste Roumain pour la création d'un ample front des forces patriotiques antifascistes, les réalisations obtenues dans le domaine de la lutte menée pour contrecarrer le péril fasciste et la participation des paysans aux grandes actions antifascistes des années 1934—1940.

---

¹⁷ Nicolae Ceaușescu, *Expunerea la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi*, în „Scinteia”, an. XXXVI, nr. 10781 din 19 aprilie 1977, p. 2.